

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Institution: Fødevarestyrelsen

Notat om registerbaseret forundersøgelse vedrørende slagmærker hos svin

Problemstilling

Den såkaldte registerbaserede forundersøgelse af slagmærker hos svin ved KU-SUND, består af to delprojekter. Resultatet af det første projekt, "Retrospektivt studium af slagmærker hos svin", forelå januar 2014. Det andet projekt, den prospektive undersøgelse, var forventet tilendebragt ultimo 2014. Grundet uventede udfordringer kan den endelige afrapportering først forventes primo marts 2015.

Baggrund

I september 2010 lovede daværende fødevareminister i besvarelsen af FLF (alm. Del) spørgsmål 490, at Fødevarestyrelsen ville gennemføre en såkaldt registerbaseret forundersøgelse om årsagssammenhænge i forhold til slagmærker på svin. En ændring af måden man på slagterierne registrerer menneskepåførte slag og ikke-menneskepåførte mærker skulle danne basis for forundersøgelsen.

Fødevarestyrelsen udarbejdede i januar 2013 en redegørelse for, hvorfor man ikke kunne gennemføre undersøgelsen i 2010-2011. Redegørelsen fremgår af FLF (alm. Del) Bilag 123. Undersøgelsen vurderedes at skulle baseres på slagteriregistreringerne samt sanktioneringer foretaget af Fødevarestyrelsen.

Fødevarestyrelsen ændrede januar 2010 registreringen af slagmærker på slagterierne. Tidligere blev menneskepåførte slagmærker og ikke-menneskepåførte skader som f.eks. bidsår, registreret med samme nummerkode af kødkontrollen, men med ændringen blev koden delt op, således at menneskepåførte slag og ikke-menneskepåførte slag registreres hver for sig. Dyr, der ved den kødkontrolmæssige undersøgelse efter slagtning vurderes at have mærker efter menneskepåførte slag, registreres i slagteriets It-system med kode 904 af Fødevarestyrelsens tilsynsteknikere på slagtekæden. Slagtekroppen tages efterfølgende fra til efterkontrol, hvor en dyrlæge foretager en nærmere undersøgelse. Vurderes det, at mærkerne ikke er menneskepåførte, men stammer fra dyrenes indbyrdes slagsmål, eller fordi dyret er stødt ind i noget, ændres koden til 901.

Da hensigten med forundersøgelsen er, at afdække årsagssammenhænge som f.eks. slagteri-relaterede faktorer, læsserelaterede faktorer, besætningsstørrelse og besætningstype, er det essentielt for undersøgelsens resultat, at der for så vidt angår data fra sager, der er sanktioneret af Fødevarestyrelsen kun anvendes sager, hvor ansvaret kan placeres enten hos transportøren eller hos besætningsejeren.

Mængden af disse data begrænses af, at det er vanskeligt at fastslå tidspunktet for hvornår slagmærkerne er påført, og dermed fastslå, om slagmærkerne er påført i besætningen eller i forbindelse med transporten til slagteri. Kun i sager vedrørende overdreven brug af tatoveringshammer kan ansvaret tilbageføres til besætningsejeren, idet denne er ansvarlig for tatoeringen af dyrene. I en stor del af de sager, Fødevarestyrelsen anmelder til politiet, hvor slagmærkerne ikke er påført med en tatoveringshammer, men med en andet slaggenstand, sker der tiltalefrafald, da det ikke er muligt at bevise, hvem der er ansvarlig. Data fra disse sager kan dermed ikke medtages i undersøgelsen.

I juni 2013 skønnedes det, at der var tilstrækkeligt datamateriale til at gennemføre en undersøgelse. Henset til undersøgelsens kompleksitet, nedsatte Fødevarestyrelsen juni 2013 en

tværfaglig projektgruppe med deltagelse af eksperter fra KU med specialviden om epidemiologi, statistik m.v. til at forestå databehandlingen, og med henblik på vurdering af det tilgængelige datamateriale som grundlag for den registerbaserede forundersøgelse. Undersøgelsen er opdelt i en retrospektiv og en prospektiv undersøgelse.

Den retrospektive undersøgelse er baseret på data fra perioden 2008-2013 omfattende registreringerne af menneskepåførte mærker på slagtekæden i perioden 2010-2013, samt de sanktioneringer foretaget af Fødevarestyrelsen i perioden 2008-2013, hvor det har været muligt at placere ansvaret for tildelingen af slagmærkerne.

Status for den prospektive undersøgelse

Den prospektive undersøgelse baseres på verificeret forekomst af slagmærker i slagtekroppe og efterfølgende interview af besætningsejere. Den prospektive data-undersøgelse svarer til den retrospektive undersøgelse, dog er sygdomskoderne medtaget i den prospektive, foruden en undersøgelse af læssetidens betydning for forekomst af slagmærker. Undersøgelsen vedrørende læssetid gennemføres på data fra de verificerede tilfælde af slagmærker.

Projektbeskrivelsen blev udarbejdet medio 2013, og d. 23. januar 2014 afholdtes møde med Danish Crown samt Landbrug & Fødevarer med henblik på afklaring af hvilke data fra slagterierne, der kan indgå i undersøgelsen.

I perioden november 2013 – maj 2014 er der sket indsendelse af materiale fra slagtekroppe, der af veterinærkontrollen på to udvalgte slagterier er vurderet til at have menneskepåførte mærker, til patologisk vurdering på KU-SUND. De patologiske undersøgelser er færdiggjort november 2014, hvorefter den videre databehandling er påbegyndt. Interview af besætningsejere baseres på et spørgeskema. Udkast til spørgeskemaet forelå november 2014, og interview gennemføres december 2014-januar 2015.

Gennemførelse af de patologiske undersøgelser og gennemførelse af telefoninterviews med landmænd har taget væsentlig længere tid end forventet. Det betyder at analyse og sammenkrivning af resultater af undersøgelserne samlet set ikke kan forventes færdige før primo marts 2015.